

המלחמה מול איראן והפלת המשטר נעוצה רחוק בהיסטוריה שלנו כעם, וביכולת לבחור באומץ בחיים של חירות

לחיי החירות

• צופית גרנט־רנד

כבר שנים תחת שלטון פונדמנטליסטי אלים שמחזיק אותו בפחד, ומשתמש גם בנו כאויב כדי לשמור על כוחו. ובנקודה הזו בהיסטוריה שבה אנחנו נמצאים מצאתי את עצמי עושה משהו קטן מאוד, אבל מהותי: אני מתכתבת עם איראנים.

אנשים שמעולם לא פגשתי ואולי גם לעולם לא אפגוש. אנחנו כותבים זה לזה בליחות. אנחנו מדברים על חירות, על פחד, על החיים שהיו יכולים להיות כאן אם השנאה לא הייתה מנהלת את האזור שלנו. אני כותבת להם שאנחנו לא האויבים שלהם, ושיום אחד אולי ניפגש כאן במזרח תיכון אחר.

לפעמים הם כותבים לי שהם חולמים על היום הזה כבר שנים, לפעמים הם כותבים שהם מפחדים אפילו לחלום. ואז אני נזכרת במגילת אסתר, שיש רגעים שבהם ההיסטוריה זזה רק כשמישהו מוכן לקחת סיכון למען האמת. ואני מודה שיש בי גם התרגשות עמוקה בתוך הימים האלה. אם בתוך הסערה הגדולה שאנחנו חיים בה מסתתר גם רגע שבו העם האיראני יוכל להשתחרר מהשלטון האלים שמדכא אותו כל כך הרבה שנים, אני מרגישה שגם לנו יש חלק קטן בסיפור הזה. ואם החלק הזה כולל אזעקות ולילות של מקלטים וימים של אי ודאות, אני מוכנה לשבת במקלט כמה שצריך. לא מתוך אהבה למלחמה, אלא מתוך אמונה עמוקה בדבר אחד

פשוט: בני אדם לא נועדו לחיות תחת עריצות. ההגדה של פסח מזכירה לי שכל עם שהיה פעם עבד יודע לזהות כאב של עם שחי בלי חירות. ומגילת אסתר מזכירה לי שהעולם משתנה כשבני אדם מחליטים לא לפחד יותר. ובין מצרים לשושן (או יש לומר - איראן) מסתתרת אמת אחת גדולה: החירות מתחילה ברגע שבו אדם אחד מעז להאמין שהמציאות יכולה להיות אחרת. ואז עוד אדם מצטרף אליו. ועוד אחד. וכך, לאט לאט, ההיסטוריה מתחילה לזוז.

שני סיפורים שהעם היהודי מספר לעצמו כבר אלפי שנים: הגדה של פסח ומגילת אסתר. הסיפורים נראים שונים זה מזה, אבל כשמתבוננים בהם לעומק הם מדברים על אותו רגע בדיוק - הרגע שבו אדם, או עם, מחליט שהוא לא מוכן יותר לחיות בפחד. בפסח הסיפור מתרחש באור גדול. האימפריה החזקה בעולם לפתע מתערערת. פרעה עומד מול כוח שהוא לא מבין. הטבע משתנה מולו; עשר מכות, ים שנבקע, והעולם כולו לומד שאפילו האימפריות הגדולות ביותר חייבות לשחרר.

בפורים אין שום ים שנבקע ואין מכות גדולות ומרשימות. אלוהים אפילו לא מזכיר במגילה. אבל יש אישה אחת שמבינה שהיא חייבת לקום ולפעול. אסתר יודעת שכדי להציל את עמה היא צריכה להיכנס אל המלך בלי הזמנה, והיא גם יודעת מה יהיה המחיר.

חז"ל מסבירים שיש כאן שתי צורות של אור בעולם: אור שמתגלה ואור שמסתתר. ביציאת מצרים האור מתגלה בעוצמה גדולה ובמגילת אסתר האור מסתתר בתוך מעשים אנושיים קטנים כביכול, אבל בשני המקרים נדרש אומץ. אומץ לצאת ממצרים ואומץ להיכנס אל המלך. אומץ לומר שהחיים לא נועדו כדי להידרס תחת שלטון אכזרי, ואומץ לבחור חיים של חירות.

השנה אני מרגישה את הסיפורים העתיקים האלה חיים בצורה כמעט מוחשית. המלחמה שאנחנו חיים בתוכה היא לא רק צבאית; יש בה מאבק עמוק יותר על עתיד האזור שלנו ועל השאלה אם אנשים יוכלו לחיות כאן בפחד או כבני חורין. בתוך הימים האלה אני חושבת הרבה על העם האיראני. לא על המשטר, אלא על האנשים. עם עתיק עם תרבות והשכלה שחי

צופית גרנט־רנד היא שחקנית ויוצרת

צילום: שיר פרנקו

"אני כותבת להם שאנחנו לא האויבים שלהם, ושיום אחד אולי ניפגש כאן במזרח תיכון אחר. לפעמים הם כותבים לי שהם חולמים על היום הזה כבר שנים, לפעמים הם כותבים שהם מפחדים אפילו לחלום"